

saa, som det ærede Medlem, siger, at det kan jo være tilfældigt, hvorfor skal man lægge Vægt paa, at disse to Ting er samtidige, det kan jo være et *cum*, ikke et *propter* — hvis jeg maa udtrykke mig saaledes, det ærede Medlem vil forstaa mig —, vil jeg dertil svare: Ja, det kan man lige om alt muligt. Man kan med Englænderen Hume sige, naar en Mand har en Kugle i sin Haand og slipper den, saa at den falder til Jorden, at det ene følger efter det andet, men jeg bestrider, at det ene er Aarsagen til det andet. Den Slags Ting kan man maa- ske nok klare sig med i Dialektik, men det er ikke praktisk Politik. Vi ved alle, vi, der har beskæftiget os det allermindste med Økonomi, at Pris og Pengemængde nu en Gang staar i et nødvendigt Forhold til hinanden. Hvis man — naar alle Forhold er lige — forøger Pengemængden til det dobbelte, maa dette paavirke Priserne i tilsvarende Grad — og omvendt. For Hollands Vedkommende har jeg gjort opmærksom paa, at det er Guldets synkende Værdi, der har skabt Forhøjelsen af Prisniveauet.

Naar det ærede Medlem til syvende og sidst mener at kunne frelse sig ved at sige: ja, men *vi* skal da ikke kunne redde Guldets Købeevne, og henvender sig til mig og spørger: Tror det ærede Medlem virkelig, at det lille Danmark skulde kunne redde Guldets Købeevne? — vil jeg svare: Nej, det tror jeg ikke. Og hvorfor i Alverden skulde jeg tro det, jeg har ikke gjort det mindste Forsøg paa at bilde andre Mennesker det ind? Jeg mener kun, at vi skal bringe vort Pengevæsen i Overensstemmelse med den Guldvardi, der til enhver Tid hersker; det har vi Magt over. Vi skal bringe vor nationale Mønt i Overensstemmelse med Guldmonnten. Derimod er vi ikke Herre over — og det er intet Land —, om Guldets Værdi gaar op eller ned. Man har valgt Guld til Værdimaal, fordi det dog alligevel er den Vare, der gennem Aarhundreder har vist sig at have den stabileste Værdi. At det til Trods derfor er en Vare, som kan falde og stige i Værdi, er der ikke noget at gøre ved, det kan hverken Danmark eller en Stormagt gøre noget ved, og derom har jeg slet ikke talt. Det er med andre Ord Skud, som gaar fuldstændig forbi, som slet ikke rammer mig, thi jeg har kun talt om dette ene: at bringe Overensstemmelse mellem den nationale Mønt og den internationale Guldmonnt, det vil sige den Værdi, som denne til enhver Tid har.

Bramsnæs: Det ærede 3die Medlem for 1ste Kreds (Schovelin) har dog hævdet,

at det er den her i Danmark førte Møntpolitik, som er Skyld i Dyrtiden; men naar det ærede Medlem saa samtidig hævder, at Dyrtiden skyldes den Omstændighed, at Guldets Verden over har tabt i Værdi, synes jeg, det bliver vanskeligt at faa de to Ting til at stemme med hinanden. Man kan paastaa, at Dyrtiden skyldes det ene, og man kan hævde, at den skyldes det andet, men man kan ikke paastaa, at den skyldes begge Dele, og samtidig mene, at den kunde være undgaaet, naar man blot havde holdt igen paa det ene Punkt. Det ærede Medlem synes at nære en ganske overdreven Tro til, at naar to Tal lader til at følge hinanden i et meget kort Tidsrum, i meget faa undersøgte Tilfælde, er der en Forbindelse mellem disse Tal, der bestaar i, at det ene er Aarsag, det andet Virkning. Det er en saadan Lettroenhed, der har ført saa mange baade Videnskabsmænd og Ikke-Videnskabsmænd bag Lyset i Tidernes Løb, og der vil sandsynligvis ogsaa fremtidig være overmaade mange Mennesker, som lader sig vildlede af, at de ser to Fænomener omtrent samtidig, og derefter paastaar, at det ene er Virkning og det andet Aarsag. Jeg er aldeles ikke ukendt med, at der *kan* være et Virknings- og Aarsagsforhold mellem to samtidige Begivenheder, men jeg ønsker at have et noget mere positivt Bevis for, at der er et saadant Forhold til Stede mellem de to Ting, end dette, at de sker samtidig — medens det synes, som om det ærede Medlem er tilfreds med at faa konstateret Samtidigheden.

Schovelin: Det ærede Medlem har selvfølgelig ganske Uret i at hævde, at man enten maa betegne Dyrtiden som en Følge af Guldets synkende Værdi, eller maa mene, at det er den Guldpolitik, der er drevet i de forskellige Lande, som er Skyld deri. Det undrer mig, at han ikke kan forstaa, at begge Dele netop er samvirkende Aarsager. Naar Guldets synker i Værdi til det halve, maa dog, selv om der overhovedet ikke skete Inflation i noget Land, Prisniveauet Verden over stige til det dobbelte; men nu viser det sig i adskillige Lande, f. Eks. i Danmark, at det er steget meget mere, til det tredobbelte. Deraf fremgaar, at Nedgangen i Guldets Værdi ikke er tilstrækkelig Forklaring, der maa være en ny Aarsag. Dette er en almindelig logisk Metode, som man nu en Gang ikke kommer udenom, det er en fuldkommen videnskabelig Metode, jeg her anvender. Til at forklare en Stigning til det dobbelte vildt altsaa, saafremt vi havde bevaret vor Møntvaluta intakt som